

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

7. An Episcopi possint dispensare in lege Pontificia apponendo pœnum pecuniariam? Et affirmativa sententia adducitur. Pro quo etiam in textu hujus resolutionis afferuntur multi, & diversi casus pro ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

greg. Concl. in Janu. 5. Junij 1632. penes Bonfadinum, in *Theſauro Eccleſieſi. reſol.* 11. num. 16. Pœnarum nulla portio poteſt assignari. Depositatio eorundem pœnarum, nec pro vestiendis Apoſtoliſ, quibus lauantur pedes in die Cœnæ Domini, nec pro ſupplemento ſalarij Medicorum Eccleſiæ Cathedrali inferuentium. Sacra Congr. Conc. in *Firmâna* 16. Aprilis 1633. quam reſert Bonfadinus *diſt. reſol.* 11. num. 17. Plura etiam inveniuntur diſpoſita circa præſentem materiam à Gabriele Paleotto S. R. E. Cardinali in ſuo *Archiepiſcopali Bononiens. part. 4. tit. de cauſis in Foro Episcopali fol. 270. & laius part. 6. tit. de adminiſtratione Fori Archiepiſcopali. fol. 415. & ſeqq.* Multa etiam diſpoſuit Sanctus Carolus Borromæus, quæ referuntur in Concilio Provinciali Mediolan. 6. tit. de multis, & pœnis; Et in actis Mediolan. Eccleſie. part. 2. tit. de Offic. Depositarij, in multis, & in instructionibus Congreg. *Dioceſan.* tit. 22. quibus cauet, vt pecuniæ ex his condemnationibus redactæ, apud Fidelem ſequeſtrum deponerentur (qui nullo modo ex ſuis domeſticis, & familiaribus elict) & omnino (quoad fieri poſſet) in pios vſus eorum locorum conuerterentur ex quibus corrogatæ ſunt, vel vbi delicta commiſſa fuiſſent, quæ tales condemnationes mererentur. Quæ diſtributio, vel applicatio ſancita etiam reperitur in Concilio Limano III. part. 2. cap. 122. Et hæc omnia à Dominis Episcopis diligenter eſſent recognoscenda, imitanda, & obſeruanda.

RESOL. VII.

An Episcopis poſſint diſpenſare in lege Pontificia apponendo pœnam pecuniariam,
Et affirmatiua ſententia adducitur.
Pro quo etiam in textu huius Reſolutionis offeruntur multi, & diuerſi caſus pro praxi prædicta difficultatis. Ex p. 10. tr. 8. Ref. 8.

§. 1. Sed ad ornatum præſentis materiæ non deſeram hic illam percurrere quæſtionem, videlicet, an liceat Episcopis, diſpenſando in lege Pontificia, imponere onus multæ pecuniariæ: Diſpenſat v.g. Episcopus in lege Ieiunij, & obſeruatione Feſtorum, an poſſit etiam via commutationis illius obligationis imponere aliquam ſummam pecuniæ, ſicut poteſt facere quando diſpenſat in Voto, impoſita aliqua commutatione. Et affirmatiuam ſententiam tenet Innocentius in cap. 1. num. 2. de obſeruat. Ieiunij, & ibi Henricus num. 21. Ioan. Andreas, n. 2. Anton. n. 5. Cardin. n. 3. Caietanus 1. 2. q. 97. art. 4. ad ſinem, vbi Angelus n. 20. Sylueſter q. 7. diſt. 2. n. 19. Armilla num. 6. Tabiena, q. 14. num. 15. Suarez, lib. 6. de legibus, cap. 16. num. 4. Azorius, tom. 1. lib. 7. cap. 29. quaſt. 5. Nauarrus in *Summas* cap. 21. num. 22. Limitat Suarez, num. 9. hanc ſententiam, vt locum habeat tantum in legibus, per quas ſubditi obligantur ad aliqua onera, à quibus per diſpenſationem eximuntur, vt eſt lex Ieiunij, abſtinendi ab operibus ſeruilibus in die Feſto & ſimiles. Secus verò in illis legibus, quæ non imponuntur per ſe ad imponenda onera ſubditis, ſed propter alios iuſtos fines, pertinentes ad commune bonum, propter ſeruandum debitum ordinem, vel vitanda aliqua incommoda. Talis eſt Lex Tridentini, quæ præcipit, denuntiationes fieri publicè ante Matrimonium, quia ille actus non poſtulat propter ſe, ſed propter vitanda pericula, & ided ſi cauſa ſubſeſt iuſta ad diſpenſandum, vt Matrimonium fiat omiſſis denuntiationibus, impetitiuus eſt commutatio per impoſitionem elemoſynæ; quia in hoc ni-

Sup. hęc ſuprà in tr. 2. Ref. 38. ſignâter à lin. 6. & hic lege doctrinam Ref. ſeq.

hil deſeruit ad ſinem talis legis. Simile exemplum aſſert Suarez in diſpenſatione circa Interſtitia Ordinum; nam propter illam, imponere pecuniarium onus, etiam ſub ſpecie elemoſynæ, vel religionis, planè videtur omnino improportionatum, atque aded iniuſtum, quia nihil deſeruit intentioni talis legis, nec ſubſeſt rationabilis titulus illud imponendi. Secus verò inquit, eſſet, ſi ob talem diſpenſationem imponeretur onus inferuendi aliquo tempore in priori ordine; quia eſt onus proportionatum legi, & non iniquum. Idem dicit de licentia ſeu conceſſione Dimiſſoriarum ad ſuſcipiendum Ordinem ab alio Episcopo, nam pro illa imponere onus pecuniarium pro fabrica Eccleſiæ, eſſet abſurdum, & non parùm redolens ſimoniam.

RESOL. VIII.

Negatiua ſententia Auhoris, & aliorum Doctõrum proponitur; nempe non poſſe Episcopos tales pœnas pecuniarias imponere, ſed in vtraque ſententia illas debere locis pijs applicare ſtabilitur.
Et quid ſi diſpenſaret in aliqua irregularitate orta ex delicto?
Et notatur pecuniæ impoſitas pro diſpenſationibus, ſeu commutationibus, modo quo ſupra, applicandas eſſe ab Episcopis pijs operibus, vel pro elemoſynis diſtribuendis. Ex p. 10. tr. 8. Ref. 9.

§. 1. Verum Ego negatiuæ ſententiæ adhæreo, quam tucur vterque Sanchez Thomas, & Ioannes, ille tom. 2. lib. 8. de Matrim. diſput. 14. n. 2. ille in *ſelect. diſp.* 54. n. 40. Caſtrus Palau, tom. 1. tract. 1. diſp. 6. punct. 9. num. 4. Bohacina de legibus diſp. 1. q. 2. punct. 3. num. 23. Filiucius tom. 1. tr. 10. p. 1. c. 5. num. 180. & alij. Et ratio eſt, quia Pontifex ſolum concedit Inferiori facultatem diſpenſandi in lege ſua ex iuſta cauſa; non autem concedit facultatem obligationem legis in aliam materiam commutandi, aliàs ſine iuſta cauſa poſſet eam legis obligationem in aliam materiam commutare, ſicut poteſt Episcopus abſque alia cauſa obligationem voti in aliam commutare. Confirmatur; quia plus eſt legem commutare, quam in ea diſpenſare; ergo, conceſſa per Superiorem facultate diſpenſandi in ſua lege, non ſubinde conceditur commutatio. Antecedens probatur; quia cum Inferior diſpenſat, ſolum tollit omnind obligationem, & vinculum legis; at eum commutat; non ſolum tollit omnino vinculum legis, ſed etiam impoſit nouum vinculum. Non ſic autem eſt in voto, quia in eo plus eſt diſpenſare, quod tollit omnino vinculum Voti, quam commutare, quod non tollit Voti vinculum, ſed idem Votum manet circa materiam commutatam, vnde violatur Votum, ſi materia commutata, non impleatur at non violatur Lex; ſi id, in quod commutatur per inferiorem non impleatur; inferior enim non poteſt legem condere. Et hæc differentia conſtat manifeſtè, quia idemmet Vouens poteſt Votum in melius commutare, non tamen obligationem legis. Probat etiam ex Concilio Tridentino, ſeſſ. 24. cap. 1. de Matrim. quod ſolum concedit Episcopo facultatem remittendi denuntiationes, & diſpenſandi in Canone eas fieri præcipiente, non autem concedit facultatem obligationem legis in aliam materiam commutandi; aliàs ſine cauſa iuſta poſſet remittere denuntiationes, commutando in aliud opus pium; ſicut poteſt abſque alia cauſa obligationem voti in aliam commutare. Et confirmatur, quia plus eſt legem commutare, quam in ea diſpenſare; ergo conceſſa per